

Z OBSAHU	Hlas, který ve Svaté zemi není slyšet. Rozhovor s Mons. Fouadem Twalem	04
	Ernst Haeckel (II.): Most mezi Darwinem a eugeniky Třetí říše	06
	Vpravdě vstal, aleluja!	09
	Bůh ve svátostech. Biřmování v křesťanské tradici	12

TRADICE OTCŮ

Z jeruzalémských katechezí pro nově pokřtěné (kolem 350)

Když jste byli pokřtěni v Krista a v Krista jste se oblékli, stali jste se podobnými Božímu Synu. Protože nás totiž Bůh předurčil k tomu, abychom byli přijati za jeho děti, připodobnil nás oslavenému tělu Kristovu. Když jste tedy získali podíl na Kristu, to jest Pomazaném, právem se spolu s ním nazýváte pomazanými. To o vás řekl Bůh: *Nedotýkejte se mých pomazaných.*

A Kristovými pomazanými jste se stali tehdy, když jste přijali pečeť Ducha Svatého. Všechno se na vás vykonalo obrazně, jste přece Kristovými obrazy. Když se v řece Jordánu dotkla jeho vod líbezna vůně Kristova božství, Kristus se omyl, vystoupil z vody a sestoupil na něho sám Duch Svatý; podobný spočinul na podobném.

Podobně i vám bylo po vystoupení z posvátné křestní koupele dáno pomazání křížem jako obraz toho, kým byl pomazán Kristus. A to je Duch Svatý. [...]

Kristus nebyl pomazán od lidí ani nebyl pomazán olejem nebo skutečnou masťou, ale pomazal ho Otec a pomazal ho Duchem Svatým, protože už před věky byl Kristus ustanoven za Spasitele celého světa. Tak o tom mluví Petr: *Bůh pomazal Duchem Svatým Ježíše z Nazareta. A prorok David volal: Tvůj božský stolec trvá do věčnosti, žezlo tvé vlády – žezlo nestranné. Miluješ právo, nenávidíš křivdu, a proto pomazal tě Pán, tvůj Bůh, olejem radosti jak žádného.*

Kristus byl pomazán duchovním olejem radosti, to jest Duchem Svatým. Ten se nazývá olejem radosti proto, že on sám je původcem duchovní radosti. A vy jste byli pomazáni skutečnou masťou a dostali jste tak podíl s Kristem a stali se Kristovými druhy.

Duccio di Buoninsegna: Setkání s Marií Magdalskou (1308–1311). Foto: wga.hu

O monitorování Božího obrazu v nás

Velikonoční pozdrav biskupa Mons. Josefa Hrdličky

Když jsem nahlédl do slovníku cizích slov, abych se poučil, co všechno skrývá význam pojmu „monitor“, dověděl jsem se, že jde o „zařízení pro sledování a kontrolu kvality přenosu např. televizního obrazu“. – V souvislosti s našim časopisem *RC Monitor*, který pravidelně čtu a vždy ho dychtivě otvírám, mi napadá, že také on sleduje „kvalitu obrazu“ a to v daleko širším významu. Jsme přece stvořeni k Božímu obrazu a ten se i v nás všech má postupně dotvářet, naplňovat, přenášet. – Může nás napadnout i jiná podobnost: krásný barev-

ný televizní přenos z přírody nebo z divadla, koncertu nebo sportovního finále může vychýlením antény prudce ztratit na kvalitě, kdy se obraz stane rozmazaným, bezbarvým a neúnosným ke sledování. Člověk má poslání, aby obraz Tvůrce byl v něm jasně čitelný a projevil se i navenek v plné kráse toho, co obsahuje. Víme, že tomu tak u nás křesťanů často nebývá a že i náš život často postrádá tuto „kvalitu nosiče“ tím, že se vychyluje i osa našeho života směrem k nesprávným hodnotám.

Dokončení na str. 2

Dokončení ze str. 1

Náš *RC Monitor* se snaží cílevědomě zaměřovat pozornost na hodnoty, které vyžadují jasné ukotvení v pravdách víry, v mravních zásadách a postojích křesťana v nesnadné době. Nespokojuje se (jako některá náboženská periodika) jen s jakousi „všehochutí“ různých názorů či námětů, ale snaží se orientovat, pomáhat, aby celé zaměření oné pomyslné „antény“ našeho srdce směřovalo k jedinému pólu, který „všechno přitahuje k sobě“. Jen tak se přenos víry do světa nevěry může zdařit.

V Ježíši Kristu přišel Bůh mezi nás a stal se člověkem. Názorně ukázal, jak může vypadat i naše lidství. Podobal se nám ve všem kromě hříchu, pozval nás „do své kvality“ a „na svou úroveň“. Otevřel nám dosud netušené dimenze Božího života, když nás přijal za své děti a přátele. Svým Slovem a svátostmi nás uvádí do důvěrného osobního vztahu sdílené lásky. Právě ve vzkříšeném Ježíši

objevujeme nové rysy i své vlastní tváře. V Něm dohlédneme i za horizont vlastní smrti a zakoušíme, jakým darem je uvěřit v Toho, kdo nás nezklame v žádné životní situaci, ať se děje, co se děje. V Ježíši nacházíme čisté, božsky dokonalé a vyvážené lidství, podle kterého můžeme poměřovat sami sebe. I když On, náš Pán, je v této kvalitě nedostižný, přesto nám nedovoluje rezignovat či ustrnout v jakémsi „komplexu méněcennosti“ svého zraněného a stále selhávajícího lidství, ale povzbuzuje nás a volá k následování.

Oceňuji, že náš *RC Monitor* se snaží odpovědně spolupracovat s výzvami Ducha a znamení času. Dotýká se zásadních témat, informuje, formuje i vzdělává, vede důstojný a zároveň neúplatný dialog. V každém článku se snaží být „na hlubině“, ví, co je to „soucítění s Církví“, – a co mě osobně hodně potěšuje, i obrázková výzdoba zachycuje často působivé umělecké náměty v přesahu k tajemství a kráse. Tím rozhodně nechci

jen chválit ty, kdo obětavě vtiskují časopisu tento charakter. Chvála patří Bohu, a v *RC Monitoru* vidím určité znamení Boží přízně v dobách, kdy je třeba, aby křesťané neustále na sobě pracovali, jak v úsilí o svatost života, tak v kvalitě sebevzdělávání, v reflexi a ponoru do naléhavých úkolů naší doby a byli schopni obhájit svědeckví víry.

Když šly ženy s mastmi ke hrobu, vedla je jen láska k Ježíši. Šly na hřbitov pomazat jeho mrtvé tělo. Nalezly ale více, než čekaly: Setkaly se s živým Ježíšem. – Obecně platí, že každý, kdo jde věrně za Ježíšem, nachází víc, než očekával. „Ještě větší věci uvidíte...“, slibuje On sám. Jít za ním znamená neustálou gradaci nových kroků, objevů, prožitků, kterými roste touha i úžas a především láska k Němu. Kéž toto velikonoční Kristovo poselství „monitoruje“ i kvalitu Božího obrazu v nás všech.

Mons. Josef Hrdlička,
světící biskup olomoucký

Foto: www.cmntoday.us

Komentář Mons. Dominika Duky OP k Pastýřskému listu papeže Benedikta XVI. irským katolíkům

List Benedikta XVI. do Irska potvrzuje dřívější instrukci jeho předchůdce Jana Pavla II. k této problematice, která obsahuje mj. princip „jednou a dost“.

Považuji za nutné sdělit (a sdělovat) veřejnosti, že v Církvi neexistují pouze selhání. Jedná se o zřetelnou kampaň, která míří k vytlačení Církve z jejích pozic ve výchově a vzdělávání, které jí odedávna náleží a ve kterých se osvědčila. Součástí tohoto tlaku je též snaha o odstavení Církve od finančních zdrojů, které její působení v oblasti školství pomáhají realizovat. Jedním z hybatelů tohoto tlaku je militantní ateismus. Je třeba vzít v potaz fakt, že pedofilní a podobné kauzy mají mezi katolickým duchovenstvem (statisticky prokazatelně) výrazně nižší výskyt než v institucích veřejnoprávních či jinak zřízovaných nebo v samotných rodinách. Navíc ze vznesených obvinění se prokáže pouze kolem 10%.

Bez ohledu na uvedené aspekty musí Církev proti těmto selháním rázně zakročovat, k čemuž ji zavazuje právě instrukce Jana Pavla II. V takových případech církevní představený podává věc k civilnímu trestnímu řízení a oznamuje případ Svátému stolci.

Diecéze HK

Vatikán protestuje proti výpadům médií proti papeži

Vatikán odsuzuje zpravodajství médií zaměřené proti Benediktu XVI. Deník *Osservatore Romano* tvrdí, že je zřetelný úmysl za každou cenu znemožnit papeže. Zkreslují se fakta a překrucuje se interpretace jen proto, aby se Církev vyličila jako jediná instituce odpovědná za případy sexuálního zneužití.

Tento obraz neodpovídá skutečnosti. „Jedná se naopak o zřejmý a nedůstojný pokus napadnout Benedikta XVI. a jeho spolupracovníky,“ píše se v listě.

Kathnet

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Anglikánští biskupové protestují proti persekuci křesťanů v Británii

Šest prominentních anglikánských biskupů a bývalý arcibiskup Canterbury, lord Carey, označují diskriminaci praktikujících křesťanů za „nepřijatelnou pro civilizovanou společnost“.

V dopise listu *Sunday Telegraph* upozorňují na „dvojitý standard“, uplatňovaný na zaměstnance veřejného sektoru: křesťané jsou trestáni za veřejné projevy víry, zatímco s jinými náboženstvími se jedná citlivěji.

Dopis upozorňuje na případy křesťanů, kteří ztratili zaměstnání kvůli projevům své víry. Nejnovějším případem je kauza sestry Shirley Chaplinové, jež ztratila zaměstnání proto, že nosí křížek na krku. Paní Chaplinová je 54 let; po celý život působí v nemocnici v Exeteru a teprve nyní je postižena za křížek na krku: nemocnice přitom toleruje muslimským sestrám šátek na hlavě.

Křesťané jsou také znepokojeni tím, že vláda ignoruje jejich názor na tzv. sexuální výchovu, propagující homosexualitu.

Skupina 640 ředitelů škol podepsala dopis médiím, v němž varují, že povinná sexuální výchova na základních školách narušuje mravní standardy a povzbuzuje k sexuální experimentům.

Sunday Telegraph

K situaci katolíků v Pákistánu

„V Pákistánu křesťané trpí a jejich život je každý den ohrožen, v některých oblastech se s nimi zachází jako se zvířaty, jsou bráni do otroctví a jsou terčem násilí i nucených konverzí,“ řekl P. John Shakir Nadeem, tajemník komise pro sociální komunikaci pákistánské biskupské konference, ředitel *Radia Veritas* a televizního centra *Rabita Manzil*. P. Nadeem uvedl tato fakta v souvislosti s rostoucí islamizací země a posilováním radikálních skupin. Podle něho je vláda slabá a nechá se vydírat extrémisty. Podle P. Nadeema je třeba, aby se o těchto otázkách mluvilo na blížícím se summitu USA a Pákistánu.

Fides

Situace dětí v sirotčincích na Haiti je stále špatná

V sirotčincích na Haiti jsou stále tisíce dětí. Jídlo jim rozdělují Světový potravinový program (WFP), ale není ho dostatek. Státní školy jsou až do 1. dubna zavřené. Děti jsou traumatizované a potřebují i psychologickou pomoc. Nevládní organizace se snaží jim věnovat. Děti stále čekají na pomoc, ošacení a otevření škol.

Fides

Irán: Počet tajných křesťanů roste

Navzdory nátlaku na křesťany stoupá mezi muslimy zájem o křesťanství. Jen v Teheránu žije 100 tisíc tajných křesťanů, řekla křesťanská pastorka Mahím Músapúr v rozhovoru pro Mezinárodní společnost pro lidská práva v Bonnu. „Íránská vláda chce křesťanství zničit,“ řekla Músapúr. „Ale čím větší je tlak, tím více lidí pocítuje zkušenost víry.“ Konvertité ke křesťanství jsou zatýkáni a mučeni. Někteří zmizeli beze stopy.

Kathnet

Foto: faqs.org

Růženec za mír ve světě

P. Bogdan Sikora OFMConv., provinciál minoritů, zve k modlitbě růžence na Velký pátek za mír ve světě: „Představte si, co by se mohlo stát, kdyby se všichni katolíci na světě modlili růženec v tentýž den! Jako příklad uvádím říjen roku 1573, kdy byla zachráněna Evropa před nájazdem Turků proto, že se všichni křesťané modlili růženec!“

Pojďme se tedy o Velkém pátku pomodlit růženec za mír ve světě a za vrácení morálních hodnot do našich společenství. Prosím, modleme se v době od poledne do 3 hodin odpoledne. Pojďme se spojit v modlitbě růžence, jedné z neúčinnějších, na tento úmysl a v tento den, který je jedním z nejsvětějších v církevním roce. Bůh vám žehnej!“

P. Bogdan Sikora OFMConv.

Brazílie: Církev hájí práva domorodců

Od 15. března zasedá národní vedení Rady pro domorodce (CIMI) a zástupců jednotlivých regionů, kde tato instituce působí. Setkání se koná v Campo Grande ve státě Mato Grosso. Účastní se ho biskup Xingu Erwin Kräutler. Rada chce podpořit práva domorodců, především jejich právo na půdu. Situaci domorodců sleduje generální tajemník Národní konference brazilských biskupů, biskup Dimas Lara Barbosa. Práva domorodců jsou vážně porušována: jsou soustřeďováni do malých rezervací, dochází k násilí, dětská úmrtnost je vysoká. Zvláštní sekretariát prezidentské kanceláře pro lidská práva analyzoval jejich situaci a CIMI prohlásila v otevřeném dopise, že podle konference latinskoamerických biskupů je Církev povolána, aby hájila spravedlnost a chudé lidi v situaci, která volá do nebe.

Fides

HLAS, KTERÝ VE SVATÉ ZEMI NENÍ SLYŠET

Rozhovor s latinským patriarchou Jeruzaléma Mons. Fouadem Twalem

Ačkoli křesťanští Arabové tvoří ve Svaté zemi menšinu, mohli by být důležitým mostem v konfliktu, který po dlouhou dobu tuto oblast rozděluje. Potřebují však podporu mezinárodního společenství a pomoc Církve z celého světa.

Latinský patriarcha v Jeruzalémě Fouad Twal poskytl rozhovor televiznímu programu „Kde Bůh pláče“ ve spolupráci s organizací Pomoc církvi v nouzi. Popisuje v něm obtížnou situaci křesťanských Arabů ve Svaté zemi, konstatuje, že mezinárodní společenství není ochotné brát je v úvahu, a tak počet křesťanů klesá. Částí tohoto problému je existence dvacet stop vysoké zdi okolo palestinských oblastí, která všední život mnohých téměř znemožnila.

V oblasti Gazy, ve Východním Jeruzalémě a na Západním břehu žije asi 50 tisíc křesťanů a dalších 200 tisíc v Izraeli.

Můžete nám říci, jaká je dnes situace křesťanů ve Svaté zemi ?

Musíme mít na paměti, že latinský patriarchát zahrnuje tři státy: Jordánsko, Palestinu, Izrael a dokonce Kypr. Takže není lehké hovořit o jednom státě, protože situace je v každém státě jiná. Jinde ve světě je obvykle jeden stát s několika diecézemi, v našem případě máme jednu diecézi uvnitř několika států.

Skutečnost, že žijeme v konfliktu, znamená, že hranice mezi státy vytvářejí problémy. Překročit hranice znamená problémy, přesunout kněze z jedné diecéze do druhé není snadné. Potřebujeme povolení z Izraele, abychom se mohli pohybovat uvnitř tří států, které jsou uvnitř jednoho patriarchátu v Jeruzalémě.

Jak byste popsal pocity lidí v Jeruzalémě, ve Svaté zemi, zvláště křesťanů?

Je to zvláštní město, krásné město a dramatické město, nad kterým i náš Pán zaplakal. A my stále pláčeme. Není to jednoduché. Jeruzalém spojuje všechny věřící – židy, muslimy, křesťany –, ale zároveň všechny věřící rozděluje – na smrt. Všichni chtějí, aby byl Jeruzalém jejich

Mons. Fouad Twal. Foto: custodia.org

hlavním městem. Pro mne musí být Jeruzalém matkou církví, matkou pro všechny věřící, ne pro jeden národ.

Na jedné straně je potěšením vidět, jak lidé navštěvují svatá místa, na druhé straně je bolestné vidět, že místní Církvi, místním křesťanům to dovoleno není. A farní kněz z Betléma nemůže se svými věřícími přijet na pouť na tato svatá místa. Stejná situace je v ostatních farnostech. Nemohou se snadno pohybovat při tolika kontrolních stanovištích a zdi, která je rozděluje.

To je klíčová otázka. Zhoršila se teď situace pro křesťany ve Svaté zemi v důsledku vybudování zdi?

Jistě. Ta zeď rozděluje rodiny. Není to jen otázka těchto svatých míst, je to i otázka rodin. Některé rodiny, někteří mladí lidé nemohou navštívit své prarodiče na druhé straně zdi. Nemohou jít na jejich pole, do jejich zahrad a olivových hájů. Ten problém je veliký. Není

to jen otázka těchto svatých míst, ale důstojnosti rodin, rozdělení mezi mladými a starými lidmi. Není možno navštívit někoho, kdo na druhé straně umírá.

Vy cestujete s diplomatickým pasem z Vatikánu?

Ano, to je pravda. Takže mohu navštívit farníky ve třech státech, které jsou zahrnuty v jednom patriarchátu: Jordánsko, Izrael a Palestinu. Když však musím přeložit kněze z jedné farnosti do druhé v souladu s našimi pastoračními potřebami, musím předem uvažovat, zda dostane povolení. A to je velký problém.

V Jordánsku – největší části patriarchátu, odkud pocházejí naši kněží, seminaristé a řeholnice – je vždy otázkou, zda je můžeme přivést do Palestiny. Další otázka se týká našich seminaristů, kteří jsou v Beit Jala blízko Betléma, zda mohou jet na prázdniny do Jordánska a navštívit své rodiny.

Navštívit své rodiny?

Ano, to je problém. Tam je ten konflikt. My neseme jeho následky. To, co potřebujeme, není povolení, ale mír. Potřebujeme normální život. Potřebujeme svobodu pohybu, abychom se mohli volně pohybovat, bez problémů, bez povolení. I když nám Izrael dá povolení, nejsme vděční. Budeme vděční, když budeme mít mír, budeme žít normálním životem a budeme se moci pohybovat bez problémů.

Ten konflikt trvá už 60 let a doposud nevidíme žádný pokrok, který by vedl k většímu klidu, větší důstojnosti, k větší svobodě. Ale my nepřestáváme doufat, modlit se a žádat o pomoc z vnějšku, abychom dosáhli pokoje.

Křesťané se ocitají mezi extrémními muslimy a extrémními židy. Kam patří křesťané? Z obou stran vůči nim panuje agrese. Nebo myslíte, že tomu tak není?

Souhlasím, že ta dramatická situace nás musí vrátit zpátky, abychom brali vážně evangelium. V evangeliu Pán říká: „Kdo chce jít za mnou, musí vzít na sebe svůj kříž.“

To je náš každodenní chléb – nést kříž na stejných místech, kde on vzal na sebe svůj kříž. Pro nás křesťany není podstatné, jestli ten kříž pochází od židů, muslimů nebo od nás samých. Pán však v evangeliu také říká: „Nebojte se, já jsem s vámi. Nenechám vás samotné.“

Proto naše nadšení, radost ze života, z práce, z pastorační činnosti, z evangelizace nezávisí na politické situaci – zdali je vláda s námi nebo proti nám –, naše radost žít, pracovat, modlit se pochází z jiného zdroje. Zdrojem naší radosti je Pán, jeho síla, jeho láska, jeho slitování.

Řekl jste, že arabští křesťané jsou jako most mezi východem a západem. Jakou roli hrají křesťané v této souvislosti?

Především si musíme zachovat a respektovat svou identitu jako křesťané i Arabové. Na tuto identitu nesmíme zapomenout. Jako Arabové máme stejné tradice, stejný jazyk a máme stejný přístup jako muslimové. Můžeme s nimi hovořit. Cítíme se více jako Arabové než oni. Na Středním východě byli Arabové několik století před příchodem islámu a my jsme pyšní na to, že jsme Arabové, kteří přišli z pouště. Říkám to s potěšením a nečiní mi to problémy.

Zároveň jsme křesťané, máme křesťanskou kulturu, západní kulturu a musíme být prostředníkem umírněnosti, smířování, mostem mezi lidmi v konfliktu. Otázkou je, zdali nás mezinárodní společenství za takové považuje a jako takové přijímá.

Na nás se často zapomíná. Rozhodování o Středním východě se děje, aniž by se přitom uvažovalo o této malé křesťanské menšině, která v této oblasti žije. A my jsme často obětí jejich rozhodování, protože nás nikdo nebere v úvahu a neuvědomuje si, že žijeme mezi muslimskou a židovskou většinou.

To je náš každodenní chléb – nést kříž na stejných místech, kde Ježíš vzal na sebe svůj kříž. Pán nám však v evangeliu říká: „Nebojte se, já jsem s vámi. Nenechám vás samotné.“ Pán, jeho síla, jeho láska, jeho slitování jsou zdrojem naší radosti.

Když byste měl katolíky o něco požádat, čeho by se vaše prosba za křesťany ve Svaté zemi týkala?

Je to prosba o modlitbu, o sociální nebo náboženský projekt a o nátlak na vlády.

Požádali jsme Církev na celém světě spolu s kněžími, společenstvími a věřícími, aby se modlili za mír ve Svaté zemi, protože věříme v sílu modlitby. Pán řekl, že nám daruje pokoj. Pokoj, který svět a politikové dát nemohou nebo možná nechtějí. Tento pokoj znamená klid, víru, lásku a respekt ke každému.

Druhá prosba je o projekt. Prosíme o převzetí nějakého sociálního, náboženského nebo kulturního projektu. Můžete sponzorovat školy, seminaristy i patriarchát. Vy můžete, musíte pomáhat.

Poslední prosba je o nátlak na vlády, aby došlo ke smíření. To potřebujeme více než cokoli jiného. Potřebujeme mír. Potřebujeme odstranit kontrolní stanoviště, zeď a musíme žít v pokoji se všemi.

Chceme všechny ujistit, že se zbraněmi, zdi a kontrolními stanovišti nebude pokoj a nebude bezpečnost. Klid a bezpečnost bude buď pro všechny, nebo nebude vůbec. Žádný národ, ať už Izraelci nebo Palestinci, nemohou mít bezpečnost a klid jen pro sebe. Klid a bezpečnost musí mít oba, jinak se budou nadále navzájem zabíjet a násilí nebude mít konec. A to my nechceme. My chceme klid a bezpečnost pro všechny: židy, muslimy a křesťany.

přeložila Krista Blažková

Mons. Fouad Twal se narodil roku 1940 v Jordánsku. Kněžské svěcení přijal v roce 1966.

Na počátku své kněžské služby působil v Ramalláhu, Irbedu a Mahattě. Od roku 1972 studoval kanonické právo na lateránské univerzitě a od roku 1974 na Papežské církevní akademii. V letech 1977 až 1992 působil v diplomatických službách Svatého Stolce na nunciatuře v Hondurasu, v Německu a v Peru a na Státním sekretariátu ve Vatikánu.

V roce 1992 byl jmenován na biskupský stolec v Tunisu a přijal biskupské svěcení. V roce 1995 se stal arcibiskupem. Byl také předsedou biskupské konference Severní Afriky. Dne 21. 6. 2008 ho papež Benedikt XVI. jmenoval latinským patriarchou Jeruzaléma.

Mons. Fouad Twal předsedá mši svaté v chrámu Narození Páně v Betlémě. Foto: 2space.net

ERNST HAECKEL (II.): MOST MEZI DARWINEM A EUGENIKY TŘETÍ ŘÍŠE

Seriál Architekti kultury smrti (8)

Německý učenec velmi konkrétně inspiroval obhájce zabití nenarozených, rasově méněcenných, přestárých a nemocných.

Když byl v roce 1860 – rok po vydání anglického originálu – Darwinův spis *O původu druhů* přeložen do němčiny, bylo Ernstu Haeckelovi šestadvacet let a právě pracoval na univerzitě v Jeně na svém doktorátu v zoologii. „Šupiny mi spadly s očí,“ psal, „pochopil jsem, že Darwin objevil úžasnou jednotnou koncepci přírody a ve zdrcujících důkazech ve prospěch evoluční teorie rozptýlil všechny pochybnosti, které mě provázely od okamžiku, kdy jsem začal studovat biologii.“

Ve stopách Darwina

O šest let později publikoval Haeckel dvousvazkovou *Všeobecnou morfologii*, pokus o shrnutí všech přírodních věd podle Darwinových principů. Než se s Darwinem setkal osobně, zaplavil ho obdivnými dopisy s vylíčením úspěšného šíření darwinismu v Německu. „Přetvořil jsem univerzitu v Jeně v darwinistickou pevnost,“ psal Ernst Haeckel, tehdy již řádný profesor zoologie a komparativní anatomie, „mé přednášky navštěvuje až 150 studentů a rozšiřují se kvůli nim jenské posluchárny.“ Opakovaně navštěvoval Darwina v Anglii a věnoval mu první výtisky svých děl (přestože Darwinova němčina byla velmi slabá). Stárnoucí Darwin cítil stejný obdiv k svému německému žáku a označil ho za nejschopnějšího ze svých pokračovatelů.

Ovšem Haeckel se, jak jsme již uvedli, nezastavil u popisné vědy, ale s antikerikálním zaujetím, které znepokojovalo i Darwina, rozvíjel a dotvářel eugeniku, jejíž základy předložil Darwin v pojednání *O původu člověka*. S eugenikou pracoval tak, že její implikace nechával zaznít naplno a hlásal tuto novou pravdu s velkou razancí a děsivou konzistentností, k níž nebyl Darwin ochoten. Proto se

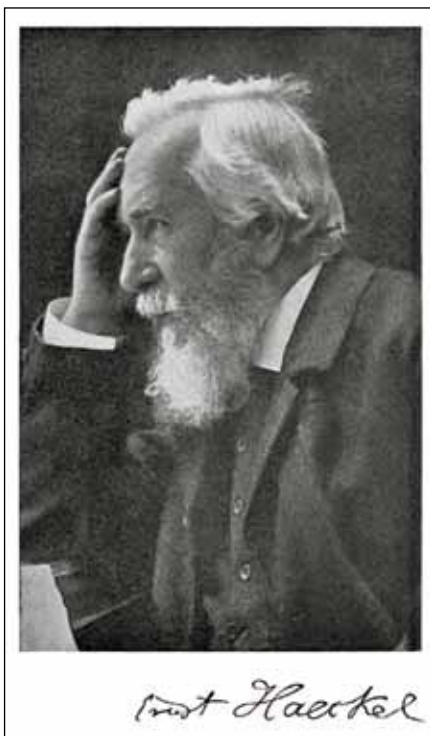

Foto: Wikimedia Commons

v osobě Ernsta Haeckela setkáváme s neochvějným zastáncem nejen eugeniky a rasové teorie, ale i potratů a eutanazie.

Haeckel pochopil, že *Všeobecná morfologie* je určena příliš úzkému okruhu učenců a jal se popularizovat. Vedle již zmíněné práce *Přirozená historie stvoření* šlo zejména o *Anthropogenii* – obě se krátko staly bestsellery a kromě statisíců výtisků po Německu se prodávaly i překlady do pětadvaceti jazyků.

Monismus

Haeckel vnímal Darwinovy poznatky jako součást široké kosmologie materialismu, který pronikal do západního myšlení už od renesance, a cítil, že i tento materialismus potřebuje své náboženství. Tuto

pseudonáboženskou filosofii přírody nazval *monismem* k odlišení od *dualismu* ducha a hmoty. Domníval se, že k úpadku evropského myšlení došlo, když se lidstvo oddělilo od přírody představou, že člověk je něco kvalitativně odlišného od zbytku přírody, a to nesmrtnou duší. Nositelem tohoto úpadku byl platonismus a křesťanství a Haeckel vyzýval materialistickou vědu ke *kulturnímu boji* proti křesťanství.

Haeckelovo pojetí křesťanství bylo do značné míry ovlivněno tím, jaké znal z dob, kdy se ještě hlásil k protestantismu. Již tehdy jej nejvíc ovlivnil zakladatel protestantské liberální teologie a moderní hermeneutiky, rektor berlínské univerzity Friedrich Schleiermacher. Schleiermacherovým životním cílem bylo smířit křesťanství s požadavky moderní subjektivity a vyhnout se jak osvícenské skepsi, tak Kantovskému racionalismu a moralismu. Tvrdil, že náboženství není především soustava dogmat, nýbrž hluboký lidský cit, vědomí závislosti na Bohu, jak ji kázal Ježíš Kristus. Církev je – vedle rodiny, školy a státu – jedním z nezbytných lidských společenství a zároveň vyjádřením univerzálního nároku křesťanství. Schleiermacherova teologie upouštěla od řady tradičních dogmat a kladla důraz na vnitřní prožitek zbožnosti, tím však náboženství také subjektivizovala. Tímto redukováním chápáním křesťanství ovlivnil nejen Haeckela, ale například i Nietzscheho.

Věčná a vševládná hmota

Haeckelův monismus byl podivnou směsí čirého materialismu a panteistického uctívání přírody. „Boha si můžeme představit jako souhrn přírodních sil a éterických vibrací,“ napsal v knize *Vyznání víry muže vědy*. Byl toho názoru, že křes-

fanství oddělilo německý národ od jeho skutečných, čistých, pohanských kořenů uctívání přírody, a proto se německý národ musí k těmto předkřesťanským zvykům vrátit. Obhajoval dokonce i uctívání slunce. V díle *Zázraky života* zpochybňoval apoštolské vyznání víry. Proti „Bohu Všemohoucímu, Stvořiteli nebe i země“ stavěl evolucionistickou tezi, že „hmota i vesmír jsou věčné a žádné stvoření nikdy nebylo; hmota se jen mění podle jejích vlastních, trvalých zákonů, zaručujících naprostou vládu hmoty.“ Početí a zrození, zázraky a zmrtvýchvstání Ježíše Krista označil za „jeden z mnoha set náboženských mýtů podle geocentrických představ nevzdělaného lidu.“ A člověk je jen jedno z mnoha zvířat vzniklých evolučním procesem. Odmítal, že by člověk mohl být vrcholem stvoření: „Je zhola nesmyslné hovořit o nesmrtnosti lidské osoby, víme-li, že tato osoba se všemi individuálními kvalitami těla a ducha vznikla oplodněním při pohlavním styku. Proto se veškerý psychický život člověka liší od nejbližších příbuzných savců jen ve stupni, nikoliv v druhu.“

Vyzýval, aby se lidé zřekli svých iluzí o jedinečnosti člověka jako vrcholu stvoření a obrazu Božího. Za základ lidské společnosti a morálky musí být považována, hřímá Ernst Haeckel, Darwinova teorie přírodního výběru. Ta musí smést nános křesťanské morálky a zákonodárství, které brání přežití nejsilnějšího a přírodnímu boji.

Život jako produkt náhody

Víru v nesmrtnou duši každého člověka obviňoval z úpadku společnosti. „Charita, která hraje roli v našich civilizovaných zemích, dostatečně vysvětluje smutnou skutečnost, že slabost těla i charakteru jsou mezi civilizovanými národy stále na vzestupu a osobnosti silného, zdravého těla a svobodného, nezávislého ducha jsou stále vzácnější. [...] Čím je užitečné lidstvu uměle zachovávat a živit ony tisíce mrzáků, hluchoněmých, slabomyslných atd.? K čemu je, že křesťanství jejich likvidaci zakazuje? [...] Zbožná morálka tohoto druhu je ve skutečnosti nejhlubší nemorálnost.“ Podle nového učení monismu „nelze citu dovolit, aby si přivlastnil v etických otázkách místo rozumu.“

Haeckel vyzýval, aby se lidé zřekli iluzí o jedinečnosti člověka jako vrcholu stvoření a obrazu Božího. Za základ lidské společnosti a morálky musí být podle něj považována teorie přírodního výběru. Ta musí smést nános křesťanské morálky a zákonodárství, které brání přežití nejsilnějšího a přírodnímu boji.

Haeckel v souladu se svými slovy podléhal chladnému diktátu rozumu a došel k závěru, že ve společnosti není místo pro biologicky nevyhovující. Haeckel byl pobouřen nejen charitou ovlivňovanou bliženskou láskou, ale i nesprávným užitím lékařské vědy, která uměle prodlužuje životy nevléčitelně nemocných. Monismus vyžadoval zdravotnictví, které bude nejen léčit, ale i zabíjet. Nová medicína nemá podporovat jen zabíjení nemocných, ale i sebe sama. Křesťanství zakazovalo sebevraždy s tím, že člověk je Božím obrazem, majícím nesmrtnou duši a věčný posmrtný život nebo zavržení. Život podle Haeckela není darem, ale výsledkem náhody a rozkoše. Proto, píše Haeckel v *Zázracích života*, „pokud okolnosti života příliš tlačí na ubohou bytost, která takto vznikla, bez vlastního zavinění, z oplodněného vajíčka – a pokud je život jen starostí a nouzí, nemoc a strádáním všeho druhu, má tato bytost *nezpochybnitelné právo* ukončit své utrpení smrtí. [...] Taková dobrovolná smrt, kterou člověk ukončí nesnesitelné utrpení, je vskutku aktem vykoupení.“

Biologicky nežádoucí stvoření

Stejný názor jako na sebevraždu zastával Ernst Haeckel na potrat. Ochranu nenarozených chápal jako důsledek samých kořenů křesťanství, které chápe umělý potrat jako smrtelný hřích. Ovšem monismus i darwinismus odmítají ne-

smrtnou duši viděly nenarozené dítě jen jako shluk buněk v těle matky, která má plné právo rozhodnout o jejich životě a smrti. Haeckel *přesně* jako dnešní zastánci potratů tvrdil, že „matka má plné právo kontroly nad embryem ve svém těle a nenarozené i čerstvě narozené dítě je nevědomou bytostí se strojovými reflexy, stejně jako kterýkoli jiný obratlovec“. Mysl, která se na rozdíl od nesmrtné duše vyvíjí pomalu a postupně, dlouho po narození, se podle těchto názorů projevuje poprvé tehdy, kdy dítě mluví o sobě jako „já“. Pokud k tomu nedojde nebo k tomu dochází příliš pomalu, je možné takovéto stvoření označit za biologicky nežádoucí.

Rasová očista

Stejnou logiku používá Ernst Haeckel při hodnocení různých lidských plemen. Věřil, že rasy jsou výsledkem evoluce a jednotlivé rasy jsou tedy různě vyvinuté. „Morfologické rozdíly mezi dvěma samostatnými, obecně uznávanými druhy, například ovcemi a kozami, jsou menší, než ty mezi Papuánci a Eskymáky, nebo Hotentoty a jedinci germánské rasy.“ Tyto rozdíly se projevují i v úrovni intelektu, přístupu k práci a organizaci společnosti. Zastával, jak jsme uváděli již v minulém čísle, teorii o nadřazenosti a čistotě germánské rasy. Aby se zabránilo míšení ras, je třeba, aby existoval silný národní stát, a dobro jedince je třeba podřídit zájmu rasy. Nástrojem rasové čistoty je přírodní výběr.

Haeckel zavádí novou etiku, oproštěnou od jakékoli hodnoty člověka. Eutanazie byla považována za biologický imperativ. Strašlivým pomníkem je likvidace statisíců mentálně a tělesně postižených a nevléčitelně nemocných v nacistickém programu *Aktion T-4*. Haeckel poskytl zdroj argumentů myslitelům, jako je Peter Singer, Margaret Sangerová a Michael Tooley, zastánci potratů i eutanazie dnešní doby.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy

Donald De Marco – Benjamin Wiker:
The Architects of the Culture of Death.
Ignatius Press, San Francisco 2004,
ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

APOŠTOL NENAROZENÝCH ODEŠEL NA VĚČNOST

Za P. Paulem Marxem OSB, zakladatelem mezinárodního prolife hnutí

P. Paul Marx, OSB založil organizaci *Human Life International* v roce 1981, avšak soustředěné úsilí v otázkách ochrany nenarozených začal vyvíjet již v roce 1972, kdy prozíravě varoval před následky uzákonění interrupcí v USA.

V sobotu 20. března 2010 v ranních hodinách odešel k Pánu muž, kterého znala celá Amerika jako neúnavného obhájce práva na život. Označení P. Paula Marxe „apoštol nenarozených“ či „apoštol života“ nepochází od nikoho jiného, než jeho vrstevníka, Svatého otce Jana Pavla II.

Je ironií, že zemřel téhož dne, kdy ve Washingtonu, městě, kde otec Paul prožil značnou část svého života, vrcholila jednání o Obamově reformě zdravotnictví, která je z pohledu zachování práva na lidský život více než sporná.

Životopis

Otec Paul se narodil 8. května 1920 na mléčné farmě v městečku St. Michael v Minnesotě, v oblasti bohaté na kněžská a řeholní povolání, jako patnácté ze sedmnácti dětí. Jen St. Michael s 2 500 obyvateli daroval Církvi asi stovku kněží, řeholníků a řeholnic, ke kterým patřilo i několik Paulových sourozenců, stejně jako synovec Paul, který v současné době slouží jako misionář oblát v Grónsku.

Ve věku patnácti let vstoupil Paul do benediktinské školy v Collegeville, kde se nachází slavné opatství a nakladatelství. V roce 1941 vstoupil do noviciátu, vystudoval filosofii a v roce 1947 byl vysvěcen na kněze. Vedle pastorační práce pokračoval v postgraduálním studiu na Harvardu, Berkeley a Katolické univerzitě ve Washingtonu. Od roku 1956 učil sociologii na univerzitě sv. Jana v domovském Collegeville; v té době se seznámil s otázkami ochrany nenarozeného života – něčím, co v té době ještě nebylo nezbytné, protože v té době byl umělý potrat v USA něčím neslýchaným.

Otce Paula zburcoval návrh zákona umožňujícího potrat, zaslaný zákonodárným orgánům jednotlivých států Americkým právním institutem. V roce

1971 následovalo uzavřené setkání předních osobností z celých Spojených států v Los Angeles, jehož jediným bodem bylo připravit společnost na zavedení legálních potratů. Dne 23. ledna 1973 rozhodl americký Nejvyšší soud v nechvalně známé kauze *Roe vs. Wade*. Tento precedentní rozsudek prakticky znamenal právo ženy na potrat v míře odstupňované podle fáze těhotenství.

Dílo – ve službě životu

Otec Marx se pokoušel varovat veřejnost před nebezpečím legalizace potratu svou knihou *The Death Peddlers: War on the Unborn* (Obchodníci se smrtí: válka o nenarozené) a i přes nesmírné překážky a odpor založil na univerzitě, kde přednášel, *Human Life Center* (Středisko lidského života). „Od té doby jsem si byl jist, že rozvíjející se kultura smrti mě zaměstná po zbytek života,“ poznamenal P. Marx v autobiografii *Faithful for Life*. Neúnavně hlásal kulturu života, rodné hodnoty a právo na život od početí do jeho přirozeného konce. Přednášel a kázal v 91 zemích světa.

V roce 1981 zakládá s minimálními prostředky celosvětovou organizaci *Human Life International*, píše zákonodárcům, médiím, ale zejména se modlí a obětuje za ty, kteří jsou materialistickou kulturou konzumu ohroženi nejvíce.

Pokračuje v bohaté publikační činnosti – *Death Without Dignity: Killing for Mercy* (Smrt bez důstojnosti: zabíjení pro milosrdenství, 1983) a *And Now Euthanasia* (A teď eutanazie, 1985), jakož i kniha svědectví *Confessions of a Pro-Life Missionary* (Vyznání misionáře za život, 1988) o jeho odhodlání jít dál i přes četná soudní jednání. Vedle toho vydává několik časopisů, neohroženě píše články o rodině, lidské sexualitě, eutanazii, po-

tratech a populační kontrole. Nešlo mu však jen o porážku nepřátel; cílem všech těchto aktivit měla být svatost života čili naplnění povolání každého člověka.

Je třikrát zatčen, zažalován propotrátovou a antikoncepční lobby *Planned Parenthood*, která častuje P. Marxe titulem „věřejný nepřítel číslo jedna“. Stejně se k němu stavěl Výbor OSN pro populační krizi, zájem o něj měly komunistické tajné služby, byl mnohokrát násilně odveden od potratových klinik. Přestál i četné ústrky, a to i od svých představených, neboť Collegeville je v dnešní době považováno za baštu progresivní teologie. Jako zázrakem přežil tři těžké autonehody a na poslední chvíli zrušil plánovaný let spojem do New Yorku, který v roce 1988 vybuchl nad skotským městečkem Lockerbie. To je jasný důkaz Božích milostí a ochrany, která otce Paula Marxe provázela v jeho službě životu.

Dnes je *Human Life International* díky vedení P. Marxe, kterou řídil do roku 1994, největší pro-life a prorodinnou organizací na světě a má vedle šesti desítek agentur v USA pobočky v 89 zemích. Pětačtyřicet let neúnavného boje za život se stala inspirací mnohým dalším. V roce 1999 odešel P. Marx na odpočinek do opatství Collegeville a neúnavně až do samého konce života psal články a knihy, dopisy politikům, modlil se a obětoval. Ačkoli jeho síly slábly, přijímal s vřelostí a sobě vlastní bodrostí a humorem do poslední chvíle návštěvy a šířil světlo království, kterému patřil celý život.

Až řekne Král těm po pravici: *Pojďte, požehnaní mého Otce, ujměte se království, které je vám připraveno od založení světa* (Mt 25,14), bude mezi nimi otec Paul Marx, doprovázený jáсотem maličkých a ubohých, kterým zasvětil svůj život.

Otče Paule, odpočívej v pokoji!

Josef Mudra

Hans Memling: Scény z Kristových pašíjí (1470–1471). Foto: artbible.info

VPRAVDĚ VSTAL, ALELUJA!

„Kristus vstal z mrtvých, smrtí smrt přemohl a těm, kteří jsou v hrobech, daroval život.“ (Velikonoční tropář)

Ježíše položili do hrobu. Ty jsi ten hrob, říká svatý Makarios Egyptský. Ježíš zemřel, aby se dostal do našich srdcí a mohl v nás, spolu s námi, vstát z mrtvých. Odvalením kamene od hrobu odvaluje kámen z našich srdcí.

Přijetí reality

Když Adam s Evou zhřešili, zbavil Bůh člověka nesmrtelnosti a rajske bezstarostnosti. Proklíná zem a přikazuje jí rodit trní, aby v potu tváře získávali svůj chléb. Nedělá to jako tyran v návalu hněvu, ale s láskou jako dobrý vychovatel. *Smrt a utrpení nedovolují člověku uvelebit se tu a zabydlet se ve své hříšnosti, připomínají mu, že je v nenormálním stavu (V. Lossky). I když nás Bůh stvořil věčné, po porušení přikázání jsme byli odsouzeni k smrti, aby se zlo nestalo věčné a nesmrtelné (svatý Jan Damašský).*

Bůh se ve své nekonečné moudrosti rozhodl zvítězit nad zlem, utrpením a smrtí ne tím, že je jednoduše odstraní, ale tak, že je v plnosti podstoupí. *Ježíš se přiblížil k člověku tak, aby byly posvěceny všechny podmínky lidského života včetně smrti (svatý Řehoř Naziánský).* Bůh nečiní násilné změny, nemění pořádek toho-

to světa sám, nevrací vesmír do původních kolejí. Naopak vstupuje do té reality, jaká tu je, aby ji změnil spolu s námi. *Přijímá všechny aspekty našeho padlého života a zapojuje je do pravého Života (V. Lossky).* Už nás nemohou od něho odloučit, neboť on je v nich přítomen. *Ježíš přijímá trnovou korunu, aby odstranil kletbu trní, dává se pochovat do země, aby prokletá zem byla opět požehnaná (svatý Cyril Jeruzalémský).* Takovýmto způsobem je ďáblová porážka a potupa dvojnásobná. Utrpení a smrt, jeho mocné zbraně, nezmizely, ale Bůh je svojí přítomností v nich posvěcuje a obrací proti peklu. To, co bylo dosud pro člověka kletbou, stává se nástrojem spásy.

Neexistuje proto situace, ve které by nebylo možno přiblížit se k Bohu a začít ji spolu s ním měnit. Bůh je vždy blízko nás, nejen ve smyslu „tady a teď“, ale blízko i vnitřním rozpolžením. Ve váž-

ných případech, kdy si někdo z lidského hlediska nenapravitelně pokazí život, ale i v každodenních obyčejných nepříjemnostech. Bůh je u nás, aby svou přítomností dal smysl všemu, v čem se nacházíme, aby posvětil náš stav a učinil ho místem spásy.

Křesťan nikdy nemusí unikat z reality, naopak, právě její přijetí je tím prvním rozhodujícím krokem k Bohu a ke změně.

Zlo jako prostředek spásy

Na zlo Ježíš neodpovídá zlem, ale naopak, přijímá ho a dovoluje mu, aby ho zranilo a usmrtilo. Přijímá ho, aby bylo pohlceno a odstraněno z tohoto světa. Nechává se jím usmrtit, aby ho snesl do říše smrti. Avšak třetí den vstává z mrtvých, Bůh Otec zjevuje svou spravedlnost a Nevinnému vrací život. Ježíš žije, dostává nazpět všechno to, čeho se dobrovolně vzdal, ba o mnoho více. Rány, které utržil, nezmizely, ale byly oslaveny, staly se novou, pozitivní skutečností, zdrojem života.

To má velký význam pro náš duchovní život. Když jsme vnitřně spojeni s Kristem, máme moc přemáhat zlo láskou. Odpověď lásky na útoky zla přestává být slabostí, a stává se naší nepřemožitelnou silou. Ježíšův příkaz nastavit druhou tvář těm, kteří nás bijí, jít dvě míle s tím, kdo nás nutí jednu, blahoslavenství vyhlášená na hoře, ctnost pokory, to všechno je pro nevěřícího sebevražedným bláznovstvím, avšak pro věřícího cesta k jistému vítězství. Nejsm to já sám, kdo je terčem zloby, je to Ježíš ve mně, který ji přijímá a zneškodňuje. Proto se *pokorný člověk podobá moři, ve kterém zmizí každý útok nepravosti jako kámen do něj hozený, trochu zvlní hladinu a ztratí se v hloubce* (starec Silván).

Nejen to, všechno zlo, které přijímám s láskou, se stává nástrojem k vytvoření něčeho dobrého. Všechno, co ztrácím, dostávám nadmíru vynahrazeno. *Víme, že těm, kdo milují Boha, všechno napomáhá k dobrému* (Řím 8, 28).

Krev všech mučedníků je tak semenem několikanásobného počtu nových křesťanů. Každé utrpení podstoupené v odevzdanosti Bohu je doprovázeno rozením nového života ve mně i v ostatních lidech. Pohledem do „temnějších“

stránek historie Církve se přesvědčujeme, že poslušností a pokorou světců, i v absurdních podmínkách, bylo dosaženo významnějších změn než vzpourou netrpělivých reformátorů. Dobrovolný sebezápor a půst s modlitbou má větší moc změnit lidi než nejpromyšlenější lidská propaganda. Opuštění provinění láme kámen srdce viníka a projevení lásky těm, kteří nás urážejí, jim otvírá pramen slz pokání.

Smíme být slabí a zranitelní, neboť v Bohu máme jistotu, že nedovolí, abychom zanikli, že v nás obnoví a oslaví všechno zničené, že naplní svojí láskou všechno, co nás bolí. Navíc *všechny rány, které člověk v životě dostal, tělesné i vnitřní, se po odevzdání Bohu a uzdravení stávají jeho osobním charismatem, zejména ve službě lidem s podobnými problémy* (E. Vella).

„Smrti, kde je tvé vítězství?“

Když ďábel viděl Ježíšovu slabost v Getsemanech, nechal se oklamat a rozhodl se zaútočit v naději, že ho porazí (bl. Theo-

Đáblův trumf, smrt, byla pohlcena životem. Smrt vešla do božství a v něm shořela, neboť v něm pro sebe nenašla místo. Ježíš tak svojí smrtí usmrtil smrt a ta v hrůze vyvrhovala z hrobů zesulé svaté.

Duccio di Buoninsegna: Sestoupení do pekel (1308–1311)
Foto: wga.hu

filakt). *Kristova smrt byla pastí pro ďábla. Lidská přirozenost byla návnadou, na kterou ďábel skočil, avšak chytil se na háček jeho božství, který ho probodl. Nebylo možné, aby pohltil Boha, proto hyne* (svatý Řehoř Nysský). *Đáblův trumf, smrt, byla pohlcena životem. Smrt vešla do božství a v něm shořela, neboť v něm pro sebe nenašla místo* (V. Lossky). *Ježíš tak svojí smrtí usmrtil smrt a ta v hrůze vyvrhovala z hrobů zesulé svaté* (Mt 27, 52). *Pro ty, kteří jsou spojeni s Kristem, není už smrt slepou uličkou, ale bránou do Božího života* (V. Lossky).

Smrt nás bude ničit fyzicky, oddělí nás od tohoto světa, ale nemůže zlomit naše pouto s Bohem, nemůže v nás zničit ten nový život, který se narodil z Boha a je s Kristem skryt v Bohu. Stává se tím naší služebnicí, odděluje v nás pomíjející od nepomíjejícího, a to dokonce dříve, než zemřeme. V mnišské tradici Východu i Západu je „pamatování na smrt“ osvědčeným prostředkem na osvobození se od chorobných závislostí na tomto světě a nabytí vnitřní svobody pro Boha.

„Vzepřete se mu, a uteče od vás“

Ježíš je náš Vykupitel. *Komu platí výkupné? Bohu? Je to snad Bůh, kdo nás drží v zajetí?* (svatý Basil Veliký) Člověk svým hříchem vyměnil svou svobodu za chvíli falešného potěšení, a proto Zlý s dovolením Boha nad ním získal jistou moc. Teď však chtěl ďábel opanovat tu lidskou bytost, nad kterou neměl žádnou moc, proto byl své moci spravedlivě zbaven. (Origenes, svatý Irenej, svatý Řehoř Nysský). *Překročil svoji pravomoc, kterou po pádu člověka dostal, proto ztrácí právo na člověka* (V. Lossky). Ježíš sebou splatil náš dluh vůči ďáblu a vykoupil nás z jeho nadvlády.

Proto, i když bude někdy obcházet zlý okolo nás jako řvoucí lev, hledaje, koho by pohltil, máme jistotu, že nás nesmí sežrat, když se nedáme. Žádné pokušení není takové, abychom mu museli podlehnout. Někdy to sice vypadá, že už se nedá vydržet, ale právě tehdy se můžeme ve víře v Kristovo vítězství ďáblu vzepřít a on od nás uteče (srv. Jak 4, 7). Taktéž, kdykoliv se opravdu vážně zříkáme zlého a jeho skutků, musí od nás odstoupit.

Pramen milosti obráčení

Následkem hříchu je víc než jen vina. Člověk je stvořen k Božímu obrazu, jako bytost s Božím životem v sobě. Hříchem se tento život ničí, člověk ztrácí svou tvář, odděluje se od své nejhlubší podstaty. Ježíše položili do hrobu. *Ty jsi ten hrob* (svatý Makarios Egyptský). Ježíš zemřel, aby se dostal do našich srdcí a mohl v nás, spolu s námi, vstát z mrtvých. Odvalením kamene od hrobu odvaluje kámen z našich srdcí.

Krásně je to vyjádřeno v byzantských velikonočních obřadech. Od Velkého pátku je chrám symbolem Božího hrobu, v neděli ráno obchází celé shromáždění chrám, aby do něj nakonec vstoupilo a přesvědčilo se, že hrob je prázdný, že Kristus vstal z mrtvých. Ale hned nato je možné pocítit, že chrám není prázdný, neboť už není hrobem, ale nebem, kde se nachází zmrtvýchvstalý Pán. A přesně to též, co s chrámem, se děje i s člověkem.

Zde je pramen milosti obráčení, ke kterému se můžeme neustále vracet. Znovu a znovu můžeme zvat Krista, aby skrze svoji smrt vstoupil do našich tmavých komnat, tam, kde je namísto jeho božského života jen padlé lidské živoření, aby tam vstal z mrtvých a naplnil nás životem.

Zlé není zničeno, ale přetvořeno

Svou neposlušností jsme ztratili schopnost poslušnosti. Svým hříchem jsme se stali otroky hříchu, vstoupili jsme do začarovaného kruhu, ze kterého nemůžeme vyjít sami. Naše přirozenost se v mnohém bouří proti Bohu, není schopna toužit po tom, co se mu líbí, ani to konat.

Ježíš vzal na sebe naše hříchy, Bůh ho učinil hříchem. Ne tím, že by on zhřešil, ale tak, že dobrovolně přijal tlak naší hříčnosti, dovolil naší padlé přirozenosti, aby ho zatížila. Skrze svoji lásku k nám se s námi natolik ztotožnil, že všechny naše hříchy, bolesti a slabosti se staly jeho vlastními. Člověku by to nebylo možné, ale on jako Bůh nepodleh, svou poslušností až k smrti přemohl naši neposlušnost, ukřížoval a usmrtil naše hříšné tělo. Když vstal z mrtvých, hřích už nad ním nemá žádnou moc.

Kristus žije v nás, proto při každé snaze odevzdat se mu v modlitbě jsme

neznámý vlámský malíř: Zmrtvýchvstání (1400)
Foto: image.word.blogspot.com

Znovu a znovu můžeme zvat Krista, aby skrze svoji smrt vstoupil do našich tmavých komnat, tam, kde je namísto jeho božského života jen padlé lidské živoření, aby tam vstal z mrtvých a naplnil nás životem.

to my, koho nese na kříž a dává Otcí, on sám zevnitř přemáhá naši neposlušnost a dává nám dar své vlastní synovské poslušnosti. Moc zmrtvýchvstání můžeme okusit při přijímání Eucharistie, kdy se v nás Kristus pod způsoby chleba a vína rozpouští, aby se v něm mohl rozpustit náš starý člověk a byl nahrazen novým člověkem plným Boha.

Žalm 136 (137) praví: *Babylónská dcero, ...blaze tomu, kdo tvá nemluvířata uchopí a roztrhne o skálu.* V alegorickém výkladu svatého Jana Zlatoustého jsou dětmi hříšné vášně a skálou Kristus. Toto je jedna z možných výkladů staré mnišské praxe modlitby s poklonami. Člověk prosí Ježíše o pomoc a zároveň si kleká na zem a čelem se dotýká dlažebního ka-

mene, čímž pomáhá svému duchu odhodit hříšnou žádostivost a rozbít ji o Krista.

Díky Kristově smrti můžeme zemřít hříchu, ale není to jen amputace vášně. Kristus vstal z mrtvých, proto všechno zlé, co v sobě mocí Svatého Ducha umrtvíme, vstává z mrtvých jako dobré. V Kristu je každé zapření starého člověka zároveň přírůstkem nového. *Kříž je místem, kde se přetavuje naše přirozenost* (svatý Simeon Nový Theolog), formou, kde se v ohni Boží lásky taví a znovu odlévá naše „zohýbaná ocel“, místem naší hluboké bytostné proměny.

Dlužíme sebe

Ježíš splatil náš dluh vůči Bohu. Co jsme Bohu dlužni? Když se ho ptali, zda mají platit daň císaři, požádal o minci, podíval se na ni, a když na ní uviděl vyražený císařův obraz, řekl: Dejte císaři, co je císařovo. Potom se podíval na člověka a vida v něm Boží obraz, řekl: Dejte Bohu, co je Boží! (Podle kánonu svatého Ondřeje Krétského). Bohu dlužíme všechno: sebe.

Při Poslední večeři se nám Kristus odevzdává, ztotožňuje se s námi a potom na Golgotě dává sebe i nás Otcí. *Přináší Otcí svoje lidství jako prvotinu stvoření a celé lidstvo je povoláno tento proces dovršit* (V. Lossky). Dával-li ve starozákonní době člověk Bohu část ze svého majetku, v novozákonní době je povolán dát Bohu sám sebe. To je ta oběť, kterou přijal Bůh od Ježíše, to je oběť, kterou my přinášíme v každé svaté liturgii. Ne samotné utrpení, kříž a smrt, ale osobní Kristovo odevzdání se Otcí v utrpení, na kříži, ve smrti. Neobětujeme pouze chléb a víno, ale prostřednictvím Krista v nich odevzdáváme Otcí sami sebe – Kristovo Tělo. Neopakujeme Kristovu oběť jaksi mimo nás; v jejím zpřítomnění se do ní zapojujeme a naplňujeme ji. Je stáletou zkušeností, že krátce po přijetí eucharistie je opravdu čas milosti, kdy je člověku nejlépe úplně se poddat Bohu.

Kristus vstal z mrtvých! Vpravdě vstal!

David Panca

převzato z časopisu Amen 4/1997

Použitá literatura

Vladimír Lossky: *Dogmatická teologie*
Imrich Belejkanič: *Pravoslávne dogmatické bohoslovie*

BŮH VE SVÁTOSTECH

Biřmování v křesťanské tradici

Biřmování je svátostí křesťanské dospělosti. Tak jako křtem se rodíme k novému životu, přijetím biřmování dospíváme, stáváme se křesťany celými, statečnými, schopnými žít křesťanský život v celé jeho plnosti a v případě potřeby za něj i bojovat.

Člověk, který zakrní ve svém tělesném růstu, je nedokonalý; a právě tak je nedokonalý, nevypělý křesťan, dokud se mu nedostane svátosti biřmování a jeho účinků a dokud tyto účinky neuvede v činnost. Měli bychom se často vracet ke dni svatého biřmování a zamýšlet se nad závazky, které jsme na sebe tehdy vzali, když jsme se stali duchovně dospělými, právě tak jako nad milostmi a dary Ducha Svatého, kterými nám Bůh naplnil duši.

Téměř od počátku Církve se vyskytovali bludaři, kteří biřmování upírali ráz svátosti. Mezi první se řadí nováciáni,¹ ve středověku to byli albigenští a valdenští, v době reformace Luther a Kalvin. V nejnovější době tvrdili modernisté, že se nedá dokázat apoštolský původ biřmování a že první křesťané neznali rozlišení svátosti křtu od biřmování.²

Pomazání Davida Samuelem, breviář Martina d'Áragon (14. stol.). Foto: templestudy.com

Až budou posvěceni na chrám jeho slávy, ať šíří vůni svatého života, ať se na nich naplní plán tvé lásky a jejich neporušený a čistý život ať ve všem odpovídá velké důstojnosti, která z nich dělá krále, kněze a proroky. Tento olej ať je křížem spásy pro všechny, kdo se znovu zrodili z vody a z Ducha Svatého, ať jim dá účast na věčném životě a na hostině tvé slávy.

Svědectví Písma

Je proto třeba nahlédnout do Písma svatého a do nejstarších zpráv o životě Církve, zachovaných svatými Otcí, abychom zjistili, jsou-li pravdivá tvrzení těch, kdo upírají biřmování ráz skutečné svátosti ustanovené Kristem a udělované ve všech dobách Církve.

V Písmu svatém nalézáme pro svá tvrzení dva texty, a to ve Skutcích apoštolů 8,14–17 a 19,1–6. Uvážíme-li pozorně celou souvislost těchto úryvků, bude nám jasné, že jde o skutečnou svátost, a to odlišnou od svátosti křtu.

Předně text osmé kapitoly. Jáhen Filip musí kvůli pronásledování opustit Jeruzalém. Odchází na sever a hlásá evangelium v Samařsku. Mnozí se obracíjí a Filip je křtí křtem Kristovým. Samaritáni nebyli ani židé, ani pohané, a proto Církve jeruzalémská žasne nad jejich obrácením. Posílá k nim tedy jakousi inspek-

ci, Petra a Jana, kteří se měli přesvědčit o jejich víře a spojit je s jeruzalémskou Církví. Když přišli do Samařska, zjistili, že Samaritáni sice přijali křest, ale nikoli Ducha Svatého (biřmování),³ takže jejich zasvěcení není úplné. Proto na ně vzkládají ruce, a oni přijímají Ducha Svatého.

Z toho místa Skutků apoštolů plyne, že se již od samého počátku Církve rozlišuje křest a biřmování neboli vzkládání rukou. Křest působí znovuzrození, uděluje milost posvěcující, biřmování dává Ducha Svatého. Křest mohl být udělen jáhnem, biřmování udělují apoštolové ve své funkci biskupů. Křest byl udělen litím vody a příslušnými slovy, biřmování vzkládáním rukou a modlitbou.⁴ Vzkládání rukou se tu jeví jako skutečný nástroj milosti Ducha Svatého, odlišný od křestní vody.

Druhé místo, kde se mluví o biřmování, je v 19. kapitole, 1. – 6. verši Skutků apoštolů. Na své třetí apoštolské cestě našel Pavel v Efesu lidi, kteří byli pokřtěni křtem Janovým, ale na otázku, zda přijali Ducha Svatého, odpovídají, že ani neslyšeli, je-li Duch Svatý. Pavel je poučil o rozdíl mezi křtem Janovým a Kristovým a udělil jim nejdříve křest Kristův. Pak na ně vzkládal ruce, a sestoupil na ně Duch Svatý, takže mluvili jazyky a prorokovali.

Uvedení nově obrácených do společenství Církve obsahuje tedy dvojí obřad: nejdříve křest, a to křest Kristův, který přináší první milost. A pak vzkládání rukou, kterým se pokřtěným dostává Ducha Svatého. Biřmování je obřad odlišný od křtu, přichází zpravidla hned po něm a má odlišné účinky. V tomto případě se tyto účinky projeví i navenek mluvením jazyků a prorokováním.

Udělení Ducha Svatého je tedy podle Písma milost odlišná od milosti křtu.

Nicméně obojí milost následuje obyčejně časově po sobě a vzájemně se doplňuje, takže zasvěcení křesťana není úplné, dokud se mu nedostane milosti biřmování, dokud na něho vzkládáním rukou nestoupí Duch Svatý.

Svědectví Otců

Sledujeme-li tuto svátost ve spisech svatých Otců prvních století, můžeme pozorovat tytéž zásady, které jsou naznačeny v Písmu. Prvotní Církev měla zvláštní obřad, kterým se pokřtěným uděluje Duch Svatý. Je to týž obřad, jehož užívali apoštolové. Jestliže pro některé okolnosti nebylo možné udělit pokřtěným hned po křtu svátost biřmování, měli se co nejdříve dostavit k biskupovi a přijmout vzkládáním rukou Ducha Svatého.

Je sice pravda, že první spisovatelé nemluví výslovně o této svátosti, ale z toho nelze nic vyvozovat, když ostatně víme s naprostou jistotou, že tato svátost byla udělována. Tím však, že byla udělována zpravidla ihned po křtu, mohlo by se mnohým zdát, že je to jedna svátost; avšak odlišný obřad a odlišné účinky a vyhrázování této svátosti biskupům nebo kněžím, kdežto křest mohl být udělen každým člověkem, to jsou nezvratné důkazy, že tradice chápala biřmování jako svátost odlišnou od křtu.

Od 2. století pak máme jasná svědectví Otců o biřmování jako o samostatné svátosti. Tertullián mluví zřetelně o biřmování jako o odlišném obřadu od obřadu křestního. Křest neuděluje podle něho Ducha Svatého, nýbrž je pouze přípravou k jeho udělení. Teprve vzkládáním rukou je udělován novému křesťanu Duch Svatý (*De bapt.* VI, VII, VIII. PL t. I, 1206n.). Podobně píše papež Kornélius v listě Fabiovi z Antiochie, že Novacián, když přijal křest nemocných, nezachoval pravidlo Církve a nepřišel k biskupovi, aby mu udělil svátost biřmování. A ptá se: Jak mohl tedy přijmout Ducha Svatého? (*PG* tom. 20, col. 624)

Ve čtvrtém století máme na Východě důležité svědectví Cyrila Jeruzalémského. Ve svých *Katechezích* věnuje značné místo i svátosti biřmování. Dvacátá první katecheze má název *Peri chrismatos* – O biřmování. V ní jsou vyloženy původ, obřady, symbolismus a moc této

Duccio di Buoninsegna: Letnice (1308–1311). Foto: www.lib-art.com

Od události Letnic apoštolové, plnice Kristovu vůli, udíleli nově pokřtěným skrze vzkládání rukou dar Ducha, který přivádí k plnosti křestní milost. Katolická tradice považuje toto vzkládání rukou za původ svátosti biřmování, která činí v Církvi milost Letnic trvalou.

svátosti. Tak jako Kristus po svém křtu v Jordáně přijal Ducha Svatého v podobě holubice, tak nově pokřtěný má být pomazán, když vychází z křestní vody, viditelným křížem, symbolem toho, jímž byl pomazán Kristus, totiž Ducha Svatého (*PG* tom. 28, col. 1089). Zatímco tělo je mazáno viditelným křížem, duše je posvěcována Duchem svatým. *Přijali jste Ducha svatého nikoli obrazně*, praví Cyril, *ale skutečně* (tamtéž 1093). Jestliže tu Cyril nemluví o vzkládání rukou, pak jen

proto, že už dříve (v katechezi 16 a 17) se zmínil o tomto obřadu.

Pozdější zprávy jsou stále přesnější. Lyonský koncil je shrnuje, když učí, že biřmování je svátost, jejíž udělování je vyhrázeno biskupům jakožto nástupcům apoštolů, o nichž čteme ve Skutcích apoštolů, že udělovali Duch Svatého (*Denz.* 419. Podobně Florenský koncil, *Denz.* 697). Tridentský koncil pak musel promluvit proti protestantům a označit za bludaře každého, kdo tvrdí, že biřmování pokřtěných je spíše zbytečný obřad než skutečná svátost (*Denz.* 871).

Látka svátosti biřmování

Otázka látky (*materie*) svátosti biřmování z hlediska historického vývoje je velmi složitá. Zdá se, že v nejstarších dobách bylo biřmování udělováno pouhým vzkládáním rukou a vzýváním Ducha Svatého. Velmi záhy se však užívá mazání křížem neboli olivovým olejem smíšeným s balzámem. Jak obřad vzkládání rukou, tak obřad pomazání byl pochopitelný prvním křesťanům, zvláště ze židovství, protože obojího se používalo v náboženských obřadech židovských. Král a velekněz bývali pomazáni sva-

Giusto di Giovanni de' Menabuoi: Holubice Ducha svatého (1360–1370). Foto: www.myartprints.cz

tým olejem dříve, než převzali svůj úřad, a požehnání bylo udělováno vztažením rukou nad těmi, kdo měli být požehnáni. Obojí obřad mohl proto velmi dobře naznačovat vylití Ducha Svatého.

Dnes je vzdálenou látkou biřmování křížmo a látkou blízkou pomazání na čele biřmovance. I když úplný obřad této svátosti obsahuje také vzkládání rukou, z mnohých výnosů římských kongregací vysvítá, že mazání křížmem na čele obsahuje celou podstatu svátosti, takže bylo-li z nějakého důvodu opominuto vzkládání rukou, nemusí být doplňováno.

Zdá se tedy, že původní vzkládání rukou, které bylo podstatné, změnilo se pozvolna v mazání křížmem. A zůstalo-li v celku svátostných obřadů, nebylo už pokládáno za podstatné. Je velmi těžké, ba nemožné přesně stanovit, kdy a jak se to stalo, protože už v nejstarších dobách se setkáváme s mazáním křížmem i při svátosti křtu. Jestliže během doby bylo přijato mazání křížmem za podstatnou a úplnou látku svátosti biřmování, je to důkazem, že Kristus stanovil látku této svátosti jen rodově a ponechal Církvi možnost zvolit si druh látky vhodný pro smysl této svátosti.⁵

Svatý Tomáš pak ukazuje, že olej je velmi vhodnou látkou biřmování, protože znamená milost Ducha Svatého.

Duch Svatý, který nás ve křtu spojuje s Kristem a začleňuje nás do jeho lidu, Církve, je též Duch, který v nás ve svátosti biřmování naplňuje proroké povolání. A to nás pobádá, abychom působili s Kristem pro spásu světa.

A balzám, který je přimíchán k oleji, biřmovanci naznačuje, že má jako dospělý křesťan šířit kolem sebe svými dobrými skutky vůni ctností. Olej užívaný k biřmování musí být posvěcen biskupem. Už Tertullián, Cyprián a Cyril Jeruzalémský se zmiňují o svěcení křížma a svatý Basil pokládá tento obřad za starý, sahající až k době apoštolské.

Svatý Tomáš podává skvělý důvod k tomu, proč musí být olej posvěcený. Ty svátosti, kterých Kristus sám užíval, nemusejí mít posvěcenou látku, protože jejich látka je posvěcena dotekem Kristovým. Proto voda i bez svěcení je látkou křtu. A podobně chléb a víno jsou posvěceny ke mši svaté tím, že jich užil Kristus.

Olej biřmování však nepoužil, neposvětil svým dotekem, a proto musí být posvěcen biskupem (*S. th.* III, 72, 3).

Forma svátosti biřmování

Forma svátosti biřmování neboli slova, která biskup pronáší, když maže čelo biřmovance křížmem, jsou tato: *Přijmi pečeť daru Ducha Svatého*. Pečeť je symbolem osoby, její autority a jejího vlastnictví. Sám Kristus prohlašuje, že je označen pečeti svého Otce (srov. Jan 6,27). I křesťan je označen pečeti: *Bůh si nás v Kristu pomazal, vtiskl nám svou pečeť, a tak nám vložil do srdce Ducha jako záruku* (2 Kor 1,22). Tato pečeť Ducha svatého znamená, že patříme Kristu, že jsme navždy k jeho službám, ale také je příslibem Boží ochrany v konečné eschatologické zkoušce (srov. Zj 7,2–3; 9,4; Ez 9,4–6).⁶

Příjemce biřmování

Podle učení Církve může biřmování přijmout každý, kdo je pokřtěn. To je tvrzení, které nalézáme důsledně v křesťanském podání. V případech, kdy po křtu bylo podáváno svaté přijímání, byl pokřtěný nejdříve biřmován, byl-li přítomen biskup, aby přijal Ducha Svatého. Pak teprve přistupoval ke stolu Páně. Biřmování nelze platně přijmout bez svátosti křtu, protože biřmování se má vzhledem ke křtu jako doplněk. Je to svátost křesťanské dospělosti. A proto se člověk musí nejprve duchovně narodit na křtu, aby mohl duchovně dospět přijetím svátosti biřmování.

Reginald M. Dacík OP
Věřouka pro laiky V.
Krystal, Olomouc 1948
redakčně upraveno

Poznámky

¹ Stoupenci odstěpeného kněze Novaciána (257–258), jenž v rozporu s obecným tolerantním přístupem zastával názor, že Církev nemůže do svého společenství znovu přijmout odpadlíky (*lapsi*), a žádal pro ně dokonce vyloučení z Církve. Tato přísnost pak byla dále vyhrocena odpíráním smířit se s kýmkoli, kdo se poskrvil těžkým hříchem. Novacián, jenž horlil pro vysoký ideál „církve svatých“, tvrdě odporoval papeži Kornéliovi a byl poslán do vyhnanství. Sekta vytrvala v Orientu až do 6. století.

² Srov. Denz. 2044. Luther psal: *Nic nečteme, že by někde Kristus slíbil bířmování... Proto je můžeme pokládat za nějaký církevní obřad, podobný svěcení vody a jiných věcí. (De captiv. Babyl.)* – Byla by to tedy pouhá svátostina, nikoli svátost.

³ Bířmování se často nazývá ještě i u Otců udělování Ducha svatého, vzkládání rukou, tedy podle způsobu, kterým se udělovalo, nebo podle účinků, které působilo.

⁴ Vedle rozmnožení posvěcující milosti dostávalo se prvním křesťanům ve svátosti bířmování často také zvláštních milostí, charismat, jako konání divů, mluvení jazyky atd. Proto kouzelník Šimon, když viděl, že se vzkládáním rukou apoštolů uděluje Duch svatý, nabídl jim peníze se slovy: *Dejte i mně tuto moc, aby každý, na koho vložím ruce, přijal Ducha svatého* (Sk 8,18).

⁵ Jen Kristus mohl ustanovit svátost bířmování, protože jen ten, kdo je původcem milosti, může ustanovit svátost. Kristus však mohl látku svátosti určit jen rodově a ponechat Církev její specifické určení. Protože vzkládání rukou a mazání křížem stejně dobře znamená vlití Ducha Svatého, vybrala pak Církev jako vnější znamení nebo látku této svátosti mazání křížem a ponechala vzkládání rukou jako doprovod tohoto podstatného znamení.

⁶ Jestliže během dějin vidíme jistou změnu ve formě svátosti bířmování, musíme si uvědomit slova Tridentského koncilu, který zdůrazňuje, že Církev může měnit ve svátostech vedlejší věci, jen když se nedotkne jejich podstaty. V našem případě zůstává vždy podstatně totožná forma neboli vyzvání Ducha Svatého, aby posílil nové křesťany. Vyjádření této formy je vedlejší, nepodstatné.

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Uvědom si, žeš dostal duchovní pečeť. Bůh Otec tě poznamenal svým znamením, Kristus Pán tě utvrdil a vložil do tvého srdce Ducha jako záruku. (svatý Ambrož)

Poznámka k týdnu

Budeme hledět na toho, kterého jsme probodli

„Hlubokou touhou křesťana je, aby celá lidská rodina mohla vzývat Boha: *Otče náš!* Kéž se ve spojení s jednorozeným Synem všichni lidé mohou učit modlit se k Otci a prosí ho slovy, která nás naučil sám Ježíš. Kéž ho posvěcují životem podle jeho vůle a mají pak i potřebný každodenní chléb. Kéž mají pochopení a jsou velkorysí vůči svým dlužníkům, kéž nejsou vystavováni přílišným pokušením a jsou vysvobozeni od zlého“ (*Caritas in veritate*, 79).

„Budou hledět na toho, kterého probodli“ (Jan 19,37; pašije Velkého pátku). Evangelista Jan tím říká, že *pochopí, poznají, kdo je* ten, který byl na kříži proboden pro naše vykoupění. Kdo oni? Ti, kdo dosud nepoznali trojjediného Boha. Přijmou víru. V tom vidíme velkou a nesamozřejmou důvěru i velké a nesamozřejmé poslání pro nás! Jan Pavel II. v souvislosti s katechezí velmi prospěšně a jemně upozornil na podstatný významový rozdíl: Víru nepředáváme, ale se stálou Boží pomocí spíše rodíme. Víra by se totiž dala „předávat“ i bez hluboké důvěry v Boží moc a lásku. Nemá být ovšem naší starostí, jak přesně a kdy druzí přijmou víru v Ježíše Krista. Boží Duch se přeče i nás zmocňuje tak, jak se Mu líbí. U sebe i u druhých zaséváme Boží slovo s důvěrou, že ke sklizni dojde v pravý čas.

Francouzský jezuita, kardinál Henri de Lubac v *Meditaci o církvi* říká, že „Církev je s Kristem vykupitelkou jen na kříži: jen tehdy, je-li Kristem vykoupěna na kříži“. Když se na kříži z Kristova boku vylévá krev a voda, je to velké pozvání všech lidí ke spáse. Nejen nevěřících – i nás. My (křesťané) nestojíme stranou „s ukazováním v ruce“ a oni (pohané) nejsou „předmětem“ naší výuky, našich akcí či propagačních materiálů. Chci-li napomáhat poznání Krista u druhých (u příbuzných, přátel, sousedů, kolegů, kamarádů...), nestačí jen, že jsem patřičně vzdělán a „nemám na veřejnosti trému“. Především mi nesmí scházet hluboká důvěra v Boží moc – v moc (zdánlivě) bezmocné Boží lásky na kříži.

Uvědomuji si, že i já stále potřebuji odvahu věřit? A že tuto odvahu nezískám jinak než prosbou, aby mi Bůh dal svého Ducha? Soběstačnost tu má „krátké nohy“. Až se o Velikonocích ponoříme do krásy obnovené liturgie, až *budeme hledět na toho, kterého jsme probodli*, probudíme v sobě opět touhu vzývat Boha jako „našeho Otce“. A vzpomeňme a přejme odvahu k víře i druhým. Neučme se jen „správně reagovat, ale především se obracet k Jeho lásce. Rozvoj vyžaduje pozornost k duchovnímu životu, důkladné zamyšlení nad tím, jakou máme zkušenost s důvěrou v Boha, s duchovním bratrstvím v Kristu, s vírou v božskou Prozřetelnost a Milosrdenství, s láskou a odpuštěním, se zřeknutím se sebe sama, s přijetím bližního, se spravedlností a pokojem“ (*Caritas in veritate*, 79).

Pavel Mareš

Vstal jsem z mrtvých a jsem stále s tebou. Aleluja!

Kéž vás, milí čtenáři,
zmrtvýchvstalý Pán naplní
svou silou, svou radostí
a svým pokojem.
Požehnané Velikonoce!

Další číslo *RC Monitoru* vyjde
tentokrát až za čtrnáct dní,
18. dubna 2010.

LITURGICKÁ ČTENÍ

4. 4. Neděle	Sk 10,34a.37, Žl 118, Kol 3,1–4 (I Kor 5,6b–8), Jan 20,1–9 Slavnost Zmrtvýchvstání Páně	8. 4. Čtvrtek	Sk 3,11–26, Žl 8, Lk 24,35–48 sv. Albert
5. 4. Pondělí	Sk 2,14.22b–33, Žl 16, Mt 28,8–15 sv. Vincenc Ferrerský	9. 4. Pátek	Sk 4,1–12, Žl 118, Jan 21,1–14 sv. Marie Kleofášova
6. 4. Úterý	Sk 2,36–41, Žl 33, Jan 20,11–18 sv. Notger	10. 4. Sobota	Sk 4,13–21, Žl 118, Mk 16,9–15 sv. Michael de Sanctis
7. 4. Středa	Sk 3,1–10, Žl 105, Lk 24,13–35 sv. Jan Křtitel de la Salle		
11. 4. Neděle	Sk 5,12–16, Žl 118, Zj 1,9–11a.12–13.17–19, Jan 20,19–31 2. neděle velikonoční (neděle Božího milosrdenství)	15. 4. Čtvrtek	Sk 5,27–33, Žl 34, Jan 3,31–36 sv. Anastázie
12. 4. Pondělí	Sk 4,23–31, Žl 2, Jan 3,1–8 sv. Julius	16. 4. Pátek	Sk 5,34–42, Žl 27, Jan 6,1–15 sv. Bernadetta Soubirousová
13. 4. Úterý	Sk 4,32–37, Žl 93, Jan 3,7b–15 sv. Martin I.	17. 4. Sobota	Sk 6,1–7, Žl 33, Jan 6,16–21 sv. Inocenc
14. 4. Středa	Sk 5,17–26, Žl 34, Jan 3,16–21 sv. Lambert		

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což za rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.